καὶ κοινῆς περὶ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο τὸ μὲν ζῷον, ἅτε ὂν καθ' αὑτὸ ἐπὶ πλειόνων φέρεται. συντεθὲν δὲ τῷ λογικῷ, ἐπ' ἐλαττόνων. τὸ δὲ λογικὸν ζῷον τῷ θνητῷ συνδυαζόμενον, ἔτι ἐλάττονα περιέχει. εἰ δὲ προστεθείη καὶ τὸ γραμματικὸν, ἔτι μερικώτερον γίνεται. ὥστε ἐλλείποντες μὲν οἱ ὁρισμοὶ, ποιοῦσι τὰ πράγματα περιττεύειν. περιττεύοντες δὲ, ἐλλείπειν. ταῦτα οὖν ὑπομιμνησκόμενος ὁ πορφύριος, φησὶν ὅτι ὁ ἀποδοθεὶς τοῦ γένους ὁρισμὸς, ἤτοι ἡ ὑπογραφὴ, τῶν δύο τούτων ἀπήλλακται, τῶν κακιζόντων τοὺς ὁρισμούς. οὔτε γὰρ περιττεύων ποιεῖ ἐλλείπειν τὸ πρᾶγμα, οὔτε ἐλλείπων περιττεύειν. εἴρηται ὅτι τριττά ἐστι τὰ γένη. τὰ μὲν, πρὸ τῶν πολλῶν. τὰ δὲ, ἐν τοῖς πολλοῖς. τὰ δὲ, ἐπὶ τοῖς πολλοῖς. ἃ καὶ ὑστερογενῆ καλεῖται, καὶ ἐννοηματικὰ, ὡς ἐν τῇ διανοίᾳ ὄντα τῇ ἡμετέρᾳ. πρόκειται οὖν τῷ πορφυρίῳ διδάξαι περὶ γενῶν, οὔτε περὶ τῶν πρὸ τῶν πολλῶν, οὔτε περὶ τῶν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, τουτέστι περὶ τῶν ἐννοηματικῶν. διὰ τοῦτο τοίνυν εἶπεν ὑπογραφὴν τῆς ἐννοίας, τουτέστι τοῦ ἐννοηματικοῦ γένους. ἐννοηματικὸν δὲ γένος ἐστὶ, καθ' ἣν ἔννοιαν λαμβάνοντες τὰ πράγματα πρὸς αὐτὴν ὁριζόμεθα. οἷον, λαμβάνομεν κατὰ τὴν οἰκείαν διάνοιαν τὸν ἄνθρωπον, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναλογιζόμεθα λέγοντες, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ ζῷον λογικὸν θνητόν. φησὶν οὖν ὁ πορφύριος, ὅτι ταύτης τῆς ἐννοίας οὐδὲν ὑπερβαῖνον οὐδὲ ἐλλεῖπον ἔχει ἡ τοῦ γένους ὑπογραφή.

ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ.

Τὸ δὲ εἶδος, λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἑκάστου μορφῆς καθὸ εἴρηται. Πεπλήρωται ὁ περὶ τοῦ γένους λόγος. δευτέραν οὖν τάξιν ἔχουσιν ἐν τούτοις αἱ διαφοραί. ἀλλ' ἐπειδήπερ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος πρός τι καὶ ἅμα ὑφίσταται, καὶ ἅμα νοεῖται, διὰ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν διαφορῶν προέταξεν. οὐ διὰ τὴν φυσικὴν τάξιν, ἀλλὰ διὰ τὴν διδασκαλικὴν ἀκολουθίαν. καὶ ὅτι ἐν τῇ τοῦ γένους διδασκαλίᾳ, ἐμνημόνευσε καὶ τοῦ εἴδους. καὶ ἔδει μὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀνεννόητον τοῦτο εἶναι τὸν ἀκροατήν. τῷ δὲ ἔθει ὅτι καὶ νῦν κανόνι χρώμενος, ἀπαριθμεῖται πρότερον τὰ σημαινόμενα τοῦ εἴδους πάντα. εἶθ' οὕτως προσδιορίζεται περὶ ποίου ποιεῖται τὸν λόγον. ἔστι γὰρ ἕτερα σημαινόμενα τοῦ εἴδους, περὶ ὧν οὐ πρόκειται λέγειν, ἀλλ' ἐκεῖνα καταριθμεῖται τοῦ εἴδους τὰ σημαινόμενα, τὰ πρὸς τὴν λογικὴν ἁρμόζοντα πραγματείαν. λέγει οὖν ὅτι διττὸν ὑπάρχει τὸ σημαινόμενον τοῦ εἴδους. εἶδος μὲν γὰρ λέγεται, καὶ ἡ ἑκάστου μορφή. καθὸ σημαινόμενον λέγομεν τοὺς εὐειδεῖς τε καὶ δυσειδεῖς. εἶδος δὲ λέγεται, καὶ τὸ ὑπὸ τὸ γένος πεπτωκὸς, ἢ οὗ τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. ἀλλ' οὗτος ὁ ὁρισμός ἐστι, καὶ τοῦ εἰδικωτάτου εἴδους, καὶ τοῦ μὴ εἰδικωτάτου. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως εἶδος, τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. ἐπειδὴ δὲ τὰ τῶν ὀνομάτων τούτων σημαινόμενα, λέγω δὴ τὸ μὴ εἰδικώτατον εἶδος καὶ εἰδικώτατον ἀσαφῆ ὑπάρχουσι τῇ κοινῇ συνηθείᾳ, προϊόντος τοῦ λόγου, σαφηνίζει αὐτὰ προχειριζόμενος τὴν μεγίστην τῶν κατηγοριῶν. λέγω δὴ τὴν οὐσίαν, ἥτις αὐθυπόστατον ὑπάρχει πρᾶγμα, καὶ γενικώτατον γένος. αἱ γὰρ ἄλλαι κατηγορίαι, συμβεβηκότα αὐτῆς ὑπάρχουσιν. εἰ γὰρ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑπάρχουσι καὶ ἐν αὐτῇ θεωροῦνται, καὶ χωρὶς αὐτῆς συστῆναι

οὐδὲν ἂν ταῦτα, δῆλον ὅτι ἡ μὲν οὐσία, ἐστὶν αὐθυπόστατον. αἱ δὲ ἄλλαι ἐννέα κατηγορίαι, συμ-
βεβήκασιν αὐτῇ. λαμβάνει οὖν τὴν οὐσίαν, καὶ πλέκει ἐξ αὐτῆς σειρὰν τοιαύτην. οἷον τῆς
οὐσίας, τὸ μέν ἐστι σῶμα. τὸ δὲ, ἀσώματον. καὶ τοῦ σώματος, τὸ μέν ἐστιν ἔμψυχον. τὸ δὲ,
ἄψυχον. καὶ τοῦ ἐμψύχου, τὸ μὲν, ζῶον. τὸ δὲ, φυτόν. τὸ δὲ, ζωόφυτον. καὶ τοῦ ζώου, τὸ
μὲν, λογικόν. τὸ δὲ, ἄλογον. καὶ τοῦ λογικοῦ, τὸ μὲν, ἄγγελος. τὸ δὲ, ἄνθρωπος. τὸ δὲ, δαί-
μων. ἐν τούτοις οὖν γενικώτατον μὲν γένος ὑπάρχει ἡ οὐσία. εἰδικώτατον δὲ, ὁ ἄνθρω-
πος. τὰ δὲ μέσα, γένη καὶ αὐτὰ καλοῦνται, καὶ εἴδη. εἴδη μὲν, τῶν πρὸ αὐτῶν. γένη δὲ, τῶν
μετ᾽ αὐτά. κοινῶς μὲν οὖν πάντα τὰ εἴδη, τά τε εἰδικώτατα καὶ τὰ ὑπάλληλα, ἡ προτέ-
ρα ἐπιγραφὴ περιέχει, ἡ λέγουσα εἶδος εἶναι τὸ ὑπὸ τὸ γένος πεπτωκός, ᾗ οὗ τὸ γένος ἐν
τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. τούτων γὰρ τῶν ὑπογραφῶν ἑκατέρα, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ, ἡ αὐτή ἐστι
τῇ λοιπῇ. τῇ δὲ σχέσει, μόνον ἀλλήλων διαφέρουσι. πολλὰ γάρ ἐστι καὶ ἄλλα πράγματα, ἅ-
τινα τῷ μὲν ὑποκειμένῳ, ταὐτά ἐστι. τῇ δὲ σχέσει, διάφορα, ὥσπερ ἡ ἀνάβασίς τε καὶ ἡ κατάβα-
σις. τούτοις γὰρ τοῖς πράγμασιν, ὑπόκειται μὲν τὸ αὐτὸ, ἡ κλίμαξ. διαφέρει δὲ ἡ ἀνάβα-
σις τῆς καταβάσεως τῇ σχέσει μόνῃ. ὅτι ἡ μὲν κατάβασις, ἀπὸ τῶν ἄνω ἐπὶ τὰ κά-
τω οὖσα, κάθοδος ὑπάρχει. ἡ δὲ ἀνάβασις, ἀπὸ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω, ἄνοδος. καὶ τὸ σπέρ-
μα δὲ καὶ ὁ καρπὸς, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ, τὰ αὐτά ἐστι. τῷ λόγῳ δὲ καὶ τῇ σχέσει, διάφορα. ὥσ-
περ οὖν ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ διττοῦ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ εἴδους. διαφέρου-
σι γὰρ ἀλλήλων, τῷ τὴν μὲν, ἀπὸ τοῦ γένους ἄρχεσθαι, λήγειν δὲ εἰς τὸ εἶδος. τὴν δὲ ἑτέραν,
ἀπὸ τοῦ εἴδους μὲν ἄρχεσθαι, λήγειν δὲ εἰς τὸ γένος. ὥστε οὖν καὶ ταῦτα τῇ σχέσει μόνῃ δια-
φέρει ἀλλήλων. τῷ δὲ ὑποκειμένῳ, ταὐτά εἰσιν. ἄρχεται δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦ γνωριμωτέρου ση-
μαινομένου τοῦ εἴδους, διότι ὁμοιότητα ἔχει πρὸς τὸ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις. ὥσπερ
γὰρ τὸ εἶδος ἀπὸ τῆς μορφῆς περιεκτικόν ἐστι πάντων τῶν μερῶν, οὕτω καὶ τὰ παρὰ τοῖς φι-
λοσόφοις τῶν κατὰ μέρος. τὸ δὲ εἶδος, λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἑκάστου μορφῆς. ὥσπερ ἐπὶ
τοῦ γένους πρὶν διδάξαι τί ποτέ ἐστι γένος ἢ ποῖόν ἐστι, τὴν ὁμωνυμίαν αὐτοῦ διεστείλα-
το, καὶ πρότερον περὶ ὧν οὐ προέκειτο αὐτῷ ἐδίδασκε σημαινομένων τοῦ γένους, εἶθ᾽ οὕτω
περὶ τοῦ προκειμένου, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τούτῳ τὴν ὁμωνυμίαν πρότερον δια-
στέλλεται, εἶθ᾽ οὕτω ποῖόν ἐστιν εἶδος λέγει, καὶ ποῖον αὐτοῦ τὸ σημαινόμενον. Λέγεται
» δὲ εἶδος, καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, καθὸ εἰώθαμεν λέγειν. τὸν μὲν ἄνθρωπον, εἶδος τοῦ
» ζώου γένους ὄντος τοῦ ζώου. τὸ δὲ λευκὸν, τοῦ χρώματος εἶδος. τὸ δὲ τρίγωνον, τοῦ σχή-
» ματος εἶδος. Εἰρηκὼς τὰ σημαινόμενα τοῦ εἴδους, καὶ περὶ οὗ πρόκειται αὐτῷ λέγειν, νῦν
ὡς ἐν παραδείγματι τὸ προκείμενον τοῦ εἴδους σημαινόμενον διδάσκει, πῶς ὑπὸ τὸ γέ-
νος ἀνάγεται τὸ εἶδος. λαμβάνει γὰρ τὸ τρίγωνον, καὶ τὸ σχῆμα. τὸ μὲν σχῆμα, ὡς γένος. τὸ δὲ
τρίγωνον, ὡς εἶδος. ἐπιλαμβάνονται δέ τινες αὐτοῦ ὡς μὴ κυρίως εἰρηκότος τὸ σχῆμα τοῦ
τριγώνου γένος, ἢ τὸ τρίγωνον τοῦ σχήματος εἶδος. ἐν οἷς πρότερόν τι καὶ δεύτερον φασὶ, τοῦ-
το κοινῶς κατηγορούμενον, γένος οὐκ ἔστι. τὸ δὲ τρίγωνον, τοῦ τετραγώνου πρότερον. τὸ
μὲν γὰρ, ἐκ τριῶν ἐστι γραμμῶν. τὸ δὲ, ἐκ τεττάρων. τὰ δὲ τρία, τῶν τεττάρων πρό-
τα. καὶ ἄλλως. πᾶν τετράγωνον, εἰς δύο τρίγωνα ὀρθογώνια διαιρεῖται. ἡ γὰρ τοῦ α β γ δ

τετραγώνου ἐπιζεύξεις, τὴν αγ διάμετρον, διαιρεθήσεται εἰς δύο τρίγωνα ὀρθογώνια, τό, τε αβγ, καὶ τὸ αδγ. ὥστε ἀναιρουμένου μὲν τοῦ τετραγώνου, οὐκ ἀναιρεῖται τὸ τρίγωνον. τριγώνου δὲ ἀναιρεθέντος, ἀδύνατον εἶναι τετράγωνον. ὥστε πρῶτον τῇ φύσει τὸ τρίγωνον τοῦ τετραγώνου. τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ καὶ τῶν λοιπῶν πάντων εὐθυγράμμων σχημάτων πρῶτον δειχθήσεται. πενταγώνου φέρε εἰπεῖν, καὶ ἑξαγώνου, καὶ τῶν λοιπῶν. ἕκαστον γὰρ τούτων, εἰς τρίγωνα διαιρεῖται. εἰ οὖν τὸ μὲν τρίγωνον πρότερον, τὸ δὲ τετράγωνον καὶ τὰ λοιπὰ δεύτερα, τὸ ἄρα κατὰ τούτων κοινῶς κατηγορούμενον, λέγω δὴ τὸ σχῆμα, οὐκ ἔστιν αὐτῶν γένος. οὐκοῦν οὔτε ταῦτα ἐκείνου εἴδη. λείπεται τοίνυν μὴ κυρίως εἰρηκέναι τὸν πορφύριον τὸ τρίγωνον τοῦ σχήματος εἶδος. πρὸς τοῦτο πάντες ἠπόρησαν ἀπολογίας οἱ ἐξηγηταί. καὶ φασὶν αὐτὸν παραδείγματος χάριν, καταχρηστικώτερον γένος καλέσαι τοῦ τριγώνου τὸ σχῆμα. ἐπιλυόμενοι δὲ ἡμεῖς τὴν ἀπορίαν, φαμέν, ὅτι εἰ μὲν στοιχεῖα ἦν πάντως τοῦ τετραγώνου τὰ τρίγωνα, ὥς μὴ ἄλλως τετράγωνον ἐνδέχεσθαι γενέσθαι εἰ μὴ ἐκ τριγώνων συγκεῖται, ὥς καὶ ἐν τιμαίῳ δοκεῖ λέγειν ὁ πλάτων, πάντα τὰ εὐθύγραμμα, ὡς εἰς στοιχεῖα ἁπλούστατα τὰ τρίγωνα ἀναλύων, ἀληθὲς ἂν ἦν τὸ λεγόμενον. καὶ πρότερον ὑπῆρχε τῶν σχημάτων τὸ τρίγωνον, καὶ οὐκ ἂν ἦν τὸ σχῆμα γένος αὐτῶν, εἴπερ ἀληθὲς ὅτι ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, τούτων τὸ κοινῶς κατηγορούμενον οὐκ ἔστι γένος. νῦν δὲ οὐδεμία ἐστὶν ἀνάγκη ἵνα γένηται τὸ τετράγωνον, τῷ προϋποκεῖσθαι τρίγωνον. εἶτα τῇ συνθέσει τούτων τὸ τετράγωνον γίνεσθαι, ὡς ὁ εὐκλείδης ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἕκτῳ αὐτοῦ θεωρήματι, ἄνευ τριγώνου τὸ τετράγωνον διὰ εὐθειῶν ἀναγράφειν διδάσκει. οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ τριγώνου μὴ ὄντος, τέσσαρας εὐθείας ἐπιζεύξαντας ποιῆσαι τετράγωνον. ὥστε οὐκ ἀληθὲς τὸ ἀναιρουμένου τοῦ τριγώνου, συναναιρεῖσθαι καὶ τὸ τετράγωνον. εἰ δὲ ὅτι τὴν διάμετρον ἐπιζεύξαντες διαιροῦμεν τὸ τετράγωνον εἰς δύο τρίγωνα, διὰ τοῦτο φασὶ πρότερον εἶναι, καὶ οἷον στοιχεῖον, ἢ μέρος τοῦ τετραγώνου τὸ τρίγωνον, ἐπειδὴ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ τετράγωνον, καὶ εἰς δύο ἑτερομήκη διελεῖν τὰς ἀντικειμένας πλευρὰς δίχα διαιροῦντας καὶ ἐπιζευγνύντας. οἷον, ἀπὸ τοῦ α, ἐπὶ τὸ β. καὶ ποιῆσαι δύο ἑτερομήκη χωρία τὸ γ καὶ τὸ δ. λεγέτωσαν καὶ τὰ ἑτερομήκη πρῶτα εἶναι τοῦ τετραγώνου. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐναντίον τὸ τετράγωνον πρῶτον ἔσται τῶν ἑτερομήκων, εἰ ἑτερόμηκες τὸ τὴν μίαν ἔχον πλευρὰν διπλασίονα τῆς ἑτέρας διαιρούμενον δίχα εἰς δύο τετράγωνα. ἀλλὰ δὴ καὶ εἰ τοῦ κύκλου τὴν διάμετρον τις ἀγάγῃ, διαιρήσει τὸν κύκλον εἰς δύο ἡμικύκλια, τό, τε α, καὶ τὸ β. καὶ δῆλον ὅτι ἕκαστον τῶν ἡμικυκλίων, σχῆμά ἐστιν ἐκ περιφερείας τῆς τοῦ ἡμικυκλίου γραμμῆς, καὶ εὐθείας τῆς διαμέτρου συγκείμενον. ὥστε συμβήσεται τὸ ἁπλοῦν σχῆμα τοῦ κύκλου ἐκ μικτῶν ἡμικυκλίων συγκεῖσθαι. καὶ τοῦ ἁπλοῦ λέγω τοῦ κύκλου, πρότερον φύσει ἔσεσθαι τὸ μικτόν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτου ἡ ἐπίνοια ἡ ἡμετέρα τὴν τοιαύτην ποιεῖται διαίρεσιν, καὶ οὐχὶ διὰ τοῦτο, ἀνάγκη τοῦ τετραγώνου πρῶτα εἶναι τῇ φύσει τὰ ἑτερομήκη. ἐπειδὴ καὶ τὰ ἑτερομήκη ἐνδέχεται διελεῖν εἰς δύο τετράγωνα, εἴπερ ἡ ἑτέρα τῶν πλευρῶν διπλασίων ἦν τῆς ἑτέρας. εἰ οὖν πάλιν τοῦ κύκλου τὰ μικτὰ σχήματα ἐξ εὐθειῶν καὶ περιφερειῶν συγκείμενα πρῶτά ἐστιν, οὕτω δὴ τὸ τετράγωνον ἐνδέχεται τῇ διαμέτρῳ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

εἰς δύο τρίγωνα διαιρεῖται. ἢ διὰ τοῦτο καὶ ἐκ τριγώνων αὐτὸ συγκεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ πρῶτα εἶναι αὐτοῦ τῇ φύσει τὰ τρίγωνα. καλῶς ἄρα ὁ πορφύριος γένος εἶπεν εἶναι τοῦ τετραγώνου τὸ » σχῆμα. εἰ δὲ καὶ τὸ γένος ἀποδιδόντες τῷ εἴδει ἐμεμνήμεθα, καὶ τὸ εἶδος ὁριζόμενοι μεμνή» μεθα, εἰπόντες τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, καὶ » τὸ εἶδος ὁριζόμενοι, πάλιν γένους μεμνήμεθα, φάσκοντες, εἶδος ἐστὶ καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδο» θὲν γένος, μηδεὶς μέμψοιτο. κατὰ ἀλήθειαν γὰρ ταῦτα λέγων ὁ πορφύριος, νομίζεται τῇ διαλλήλῳ δείξει κεχρῆσθαι. ἡ δὲ διάλληλος δεῖξις, διαβέβληται παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, ὡς τὰ αὐτὰ καὶ πρῶτα καὶ δεύτερα ποιοῦσα, καὶ ἀμείβουσα τὴν τάξιν τῶν προτάσεων καὶ τῶν συμπερασμάτων. ποιεῖ γὰρ τὸ μὲν δεύτερον, πρότερον. καὶ τὸ πρότερον, δεύτερον. καὶ τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν σαφέστερά τε ποιεῖ, καὶ ἀσαφέστερα. οἷον, ἐὰν εἴπῃ μοί τις ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, λέγω αὐτῷ ναί. πῶς; ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος. τὸ αὐτοκίνητον, ἀεικίνητον. τὸ ἀεικίνητον, ἀθάνατον. ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. ἐὰν δὲ εἴπῃ μοι πόθεν δῆλον ὅτι αὐτοκίνητος ἡ ψυχή, εἶτα τοῦτο δεῖξαι βουλόμενος, εἴπω ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. τὸ ἀθάνατον, ἀεικίνητον. τὸ ἀεικίνητον, αὐτοκίνητον. ἡ ψυχὴ ἄρα αὐτοκίνητος. ἡ τοιαύτη δεῖξις, διάλληλος λέγεται. βουλόμενος γὰρ δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἔλαβον τὸ αὐτοκίνητον πρῶτον, συνεπέρανα δὲ τὸ ἀθάνατον. βουλόμενος δὲ πάλιν δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, ἔλαβον πρότερον τὸ ὕστερον λεχθὲν τὸ ἀθάνατον, καὶ συνεπέρανα ὅτι αὐτοκίνητος, τὸ πρότερον ὕστερον ποιήσας. ὥστε διάλληλος δεῖξις ἐστὶν, ἡ τὰς προτάσεις συμπεράσματα ποιοῦσα. καὶ πάλιν, τὰ συμπεράσματα ποιοῦσα προτάσεις. ὅθεν καὶ διαβέβληται. πᾶσα γὰρ ἀπόδειξις, τὰς μὲν προτάσεις σαφεῖς καὶ ὁμολογουμένας λαμβάνει. τὸ δὲ συμπέρασμα ἀσαφὲς ὄν, σαφηνίζει καὶ φανερὸν ποιεῖ διὰ τῶν προτάσεων. εἰκότως οὖν διαβολῆς ἀξία, ἡ τὴν τάξιν τούτων ἀντιστρέφουσα. καὶ τὸ μὲν συμπέρασμα ὅπερ πρότερον ὡς ἀσαφὲς ἐλαμβάνετο, σαφὲς ποιοῦσα τὸ ἐν τάξει προτάσεως παραλαμβάνειν. τὴν δὲ πρότασιν ἣν ὡς ὁμολογουμένην πρὶν ἐλαμβάνομεν, νῦν ἄδηλον συμπέρασμα ποιοῦσα. πάλιν ἂν βουληθέντες δεῖξαι ὅτι ἥδε ἡ γυνὴ γάλα ἔχει, εἴπωμεν ὅτι ἥδε ἡ γυνὴ τέτοκεν. ἡ δὲ τετοκυῖα, γάλα ἔχει. ἥδε ἄρα ἡ γυνὴ γάλα ἔχει. βουληθέντες δὲ αὐτὸ τοῦτο δεῖξαι πάλιν ὅτι τέτοκεν, εἴπωμεν. ἥδε ἡ γυνή, γάλα ἔχει. ἡ δὲ γάλα ἔχουσα, τέτοκεν. ἥδε ἄρα ἡ γυνὴ τέτοκεν. ἐν ταύτῃ δὲ πάλιν τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν καὶ πρότερα ἐλάβομεν, καὶ ὕστερα. καὶ σαφέστερα, καὶ ἀσαφέστερα. πρότερον γὰρ ἐλαμβάνομεν, σαφὲς μὲν καὶ πρότερον, τὸ τετοκέναι. ἀσαφὲς δὲ καὶ ὕστερον, τὸ γάλα ἔχειν. ὕστερον δὲ ἐλάβομεν, σαφὲς μὲν καὶ πρότερον, τὸ γάλα ἔχειν. ἀσαφὲς δὲ καὶ ὕστερον, τὸ τετοκέναι. ὥστε ἐν τῇ τοιαύτῃ δείξει, τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν καὶ πρότερα λαμβάνεται καὶ ὕστερα. καὶ σαφέστερα καὶ ἀσαφέστερα. πᾶσα γὰρ δεῖξις, ἢ ἐκ τοῦ ἀσαφοῦς τὸ σαφὲς ἀποδείκνυσιν, ἢ ἔμπαλιν ἐκ τοῦ σαφοῦς τὸ ἀσαφές. καὶ δῆλον ὅτι μόνη κυρίως ἐστὶ δεῖξις, ἡ ἐκ τοῦ σαφοῦς δεικνύουσα τὸ ἀσαφές. αἱ οὖν ἄλλαι τρεῖς, ψεκταί, καὶ οὐδ᾽ ὅλως δείξεις ἂν εἶεν. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ σαφὲς ἐκ τοῦ ἀσαφοῦς δηλωθῆναι. οὐ δὲ τὸ ἀσαφὲς ἐκ τοῦ ἀσαφοῦς. ἀλλ᾽ οὐ δὲ τὸ σαφὲς δείξεως δεῖται, ἵνα ἐξ ἄλλου σαφοῦς δηλωθῇ. πολλῷ οὖν ἄρα πρότερον τὸ ἐκ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

τῶν ἀσαφῶν τὰ σαφῆ λέγειν δείκνυσθαι. μία οὖν μόνη ἐστὶ κυρίως ἡ δεῖξις, ἡ ἐκ τοῦ σαφοῦς τὸ ἀσαφὲς δεικνύουσα. εἰκότως ἄρα ἡ δι' ἀλλήλων διαβέβληται δεῖξις, τὰ σαφῆ καὶ πρῶτα ἀσαφῆ ποιοῦσα καὶ ὕστερα. καὶ ἔμπαλιν τὰ ἀσαφῆ καὶ ὕστερα σαφῆ καὶ πρῶτα ποιοῦσα. ἐπεὶ οὖν ὁ φιλόσοφος πορφύριος ὥσπερ ἑαυτοῦ τῇ δι' ἀλλήλων δείξει κεχρημένος, ἔν τε γὰρ τῇ τοῦ γένους διδασκαλίᾳ παρέλαβε τὸ εἶδος, καὶ πάλιν ἐν τῇ τοῦ εἴδους τὸ γένος, ὃ παρ' αὐτοῖς ἴσως ἐμέμψατο, αὐτὸς φθάσας ἀπελογήσατο. ἔφησε γὰρ ὅτι τὸ γένος, εἴδους ἐστὶ γένος. καὶ τὸ εἶδος, γένους ἐστὶν εἶδος. ἀνάγκη τοίνυν διδάσκοντα περὶ γένους, μνημονεῦσαι καὶ τοῦ εἴδους. καὶ περὶ τοῦ εἴδους λέγοντα, μνησθῆναι καὶ τοῦ γένους. ταῦτα γὰρ πρός τι, καὶ ἅμα συνυφίσταται, καὶ ἅμα νοεῖται. τὸ γὰρ γένος, τινός ἐστι γένος. τουτέστιν, εἴδους. καὶ τὸ εἶδος, τινός ἐστιν εἶδος. τουτέστι, γένους. καὶ ἀδύνατον τούτων θατέρου, χωρὶς θατέρου γνῶναι. ὥστε ἀνάγκη τὸν περὶ θατέρου τούτων διδασκαλίαν ποιούμενον, καὶ τοῦ
» λοιποῦ μνησθῆναι. ὁ γὰρ τὸ ἕτερον τῶν πρός τι ἀγνοῶν, οὐδὲ τὸ λοιπὸν εἴσεται. Εἶδος
» ἐστὶ τὸ τασσόμενον ὑπὸ τὸ γένος, καὶ οὗ τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. Δύο ὑπογραφὰς ἀποδίδωσι τοῦ εἴδους. τῷ μὲν ὑποκειμένῳ, τὰς αὐτάς. ἀμφότεραι γὰρ κατὰ πλειόνων κατηγοροῦνται. τῇ σχέσει δὲ διαφέρουσιν, ὡς ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις. τῷ μὲν ὑποκειμένῳ μία οὖσαι, τῇ δὲ σχέσει διάφοροι. ἄνωθεν γὰρ ἀρχόμενοι, κατάβασιν αὐτὴν λέγομεν. κάτωθεν δὲ, ἀνάβασιν. ὡσαύτως καὶ ἐνταῦθα σχέσεις εἰσὶ δύο. τοῦ τε εἴδους πρὸς τὸ γένος καθὰ ὑπ' αὐτό ἐστι, καὶ τοῦ γένους πρὸς τὸ εἶδος, καθὰ περιεκτικὸν αὐτοῦ ἐστι. καὶ ἔοικεν ἡ σχέσις ἡ ἀπὸ τοῦ γένους ἐπὶ τὸ εἶδος, καταβάσει. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ εἴδους ἐπὶ τὸ γένος, ἀναβάσει. καὶ αὕτη μὲν ὁλοσχερεστέρα ὑπογραφή. ἑξῆς δὲ τὴν τελείαν ὑπογραφὴν
• ἀποδίδωσι, τὴν ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῶν φωνῶν ληφθεῖσαν. Εἶδος ἐστὶ τὸ κατὰ πλειό-
» νων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. Ἄξιον δὲ ζητῆσαι, δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους ὑπογραφῇ ὁ πορφύριος κέχρηται. οὐκέτι γὰρ χώραν ἔχει ἡ ἐπὶ τοῦ γένους ῥηθεῖσα αἰτία. ἔχει γὰρ τὸ εἶδος, γένος. ῥητέον τοίνυν καὶ τὴν ἀκριβεστάτην καὶ κοινὴν αἰτίαν. ὅτι οἱ ὁρισμοὶ, πραγμάτων εἰσὶν ὁρισμοὶ τὰς φύσεις αὐτῶν δηλοῦντες. τὰ δὲ γένη καὶ τὰ λοιπὰ, οὐκ εἰσὶ πράγματα, οὐδὲ ἀφωρισμένην φύσιν ἔχει. διό οὐδὲ ὑπὸ μίαν τινὰ ἀνάγεται τῶν κατηγοριῶν, ἀλλ' ἐν πάσαις θεωρεῖται. καὶ γὰρ ἐν τῇ οὐσίᾳ, καὶ ἐν τῷ ποιῷ, καὶ ἐν τῷ ποσῷ, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς κατηγορίαις, εἰσὶ καὶ γένη, καὶ εἴδη, καὶ διαφοραί. διό οὐκ εἰσὶ πράγματα, ἀλλὰ σχέσεις πραγμάτων δηλωτικαί. ἐπεὶ οὖν οἱ ὁρισμοὶ ὡς εἴρηται πραγμάτων εἰσὶν, αὗται δὲ αἱ φωναὶ οὐκ εἰσὶ πράγματα, εἰκότως οὐδὲ ὁρισμοὺς αὐτῶν δυνατὸν ἀποδοῦναι. ἑτέραν οὖν ὑπογραφὴν ἀποδίδωσι τοῦ εἴδους, ὁμοίαν τῇ προ-
» λεχθείσῃ τῇ ἀπὸ τοῦ γένους ἀποδοθείσῃ. Ἀλλ' αὕτη μὲν τοῦ εἰδικωτάτου ἂν εἴη εἴδους.
» αἱ δ' ἄλλαι, εἶεν ἂν καὶ τῶν μὴ εἰδικωτάτων. Αὕτη ἡ ὑστέρα φησὶν ἀποδοθεῖσα τοῦ εἴδους ὑπογραφὴ, οὐ παντὶ εἴδει ἐφαρμόζει, ἀλλὰ μόνοις τοῖς εἰδικωτάτοις. ἵνα δὲ μάθωμεν τίνα ἐστὶ τὰ εἰδικώτατα εἴδη, κέχρηται διαιρέσει τοιαύτῃ. τῆς οὐσίας τὸ μὲν, ἐστὶ σῶμα. τὸ δὲ, ἀσώματον. καὶ τοῦ σώματος τὸ μὲν, ἐστὶν ἔμψυχον. τὸ δὲ, ἄψυχον. καὶ τοῦ ἐμψύχου τὸ μὲν, ζῷον. τὸ δὲ, ζωόφυτον. τὸ δὲ, φυτόν. τὸ μὲν γὰρ φυτὸν, τὰς τρεῖς ἔχει ταύτας δυνάμεις

μόνον. θρεπτικήν. αὐξητικήν. γεννητικήν. τὸ δὲ ζῶον, πρὸς ταύταις ἔχει καὶ τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν, καὶ τὴν μεταβατικήν, τὴν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. τὸ οὖν ζωόφυτον, μέσον ἐστὶν ἀμφοτέρων. ἔχει γὰρ πρὸς ταῖς εἰρημέναις δυνάμεσι, καὶ τὴν ἁπτικὴν αἴσθησιν. οὐκέτι μέντοι ἐκ τόπου εἰς τόπον ἀμείβει, οἷά ἐστι τὰ ὄστρεα, καὶ οἱ σπόγγοι. προσπεφύκασι μὲν ταῖς πέτραις. προσιόντος δέ τινος ἀντιτύπου, συστέλλονται μέν, ἀπελθόντος δὲ διαχέονται. πάλιν δὲ τοῦ ζώου τὸ μέν, ἐστὶ λογικόν. τὸ δέ, ἄλογον. καὶ τοῦ λογικοῦ τὸ μέν, θεός. τὸ δέ, ἄνθρωπος. πάλιν δὲ τῶν ἀνθρώπων, τὸ μέν, ἐστὶ σωκράτης. τὸ δέ, πλάτων. καὶ οἱ κατὰ μέρος. ἀλλ' οὐδεὶς τοῖς φιλοσόφοις λόγος τούτων, καθὰ πολλάκις εἴρηται. ἐν ταύτῃ οὖν τῇ διαιρέσει, πρώτη ἐστὶν ἡ οὐσία. ὕστερον δέ, ὁ ἄνθρωπος. τὰ δὲ καλούμενα ὑπάλληλα, μέσα. ἃ καὶ γένη καὶ εἴδη πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο. λέγεται οὖν ἡ μὲν οὐσία, γένος γενικώτατον. ὁ δὲ ἄνθρωπος, εἶδος εἰδικώτατον. τὰ δὲ λοιπά, καὶ γένη καὶ εἴδη πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο παραλαμβανόμενα. τὸ γὰρ σῶμα, εἶδος μέν ἐστι τῆς οὐσίας, γένος δὲ τοῦ ἐμψύχου. καὶ τὸ ἔμψυχον, εἶδος μὲν τοῦ σώματος, γένος δὲ τοῦ ζώου. καὶ τὸ ζῶον, εἶδος μὲν τοῦ ἐμψύχου, γένος δὲ τοῦ ἀνθρώπου. ὁ δὲ ἄνθρωπος, εἶδος μὲν τοῦ ζώου, οὐκέτι δὲ καὶ γένος φησί. κατηγορεῖται γὰρ οὐ διαφερόντων τῷ εἴδει, ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ. οἷον, σωκράτους. ἀλκιβιάδου. οὐκ ἔστιν οὖν γένος, ἀλλ' οὐδὲ ἄτομον, ἐπειδὴ τῶν κατὰ μέρος ἀτόμων ἐστὶ περιεκτικόν. λείπεται ἄρα τὸν ἄνθρωπον εἶδος εἰδικώτατον εἶναι. φησὶ οὖν ὅτι ἡ τοῦ εἴδους ἀποδοθεῖσα ὑπογραφὴ ὑστέρα, οὐ παντὶ εἴδει ἐφαρμόζει. οὐ γὰρ δὴ καὶ τῷ ζώῳ καὶ τῷ ἐμψύχῳ, ἀλλὰ μόνοις τοῖς εἰδικωτάτοις εἴδεσιν. οἷον, ἀνθρώπῳ, καὶ ἵππῳ, καὶ κυνί. ἃ μόνως ἐστὶν εἴδη. Γενέσθω δὲ ἐπὶ μιᾶς κατηγορίας σαφὲς τὸ λεγόμενον. ἐπὶ πασῶν γὰρ τῶν κατηγοριῶν ἐστὶ καὶ γένη καὶ εἴδη. ἀλλ' ἡ μὲν οὐσία, γένος ἐστὶ γενικώτατον. ὑπὸ δὲ ταύτην, ἐστὶ τὸ σῶμα. καὶ ὑπὸ τὸ σῶμα, τὸ ἔμψυχον. τοῦτο γὰρ τὸ μέρος ἔλαβε τὸ τῆς διαιρέσεως, παραλείψας τὸ τοῦ ἀσωμάτου. ἐπειδὴ τὰ αἰσθητά, γνωριμώτερα ἡμῖν. καὶ ὑπὸ τὸ ἔμψυχον, τὸ ζῶον. καὶ ὑπὸ τοῦτο, τὸ λογικόν. καὶ ὑπὸ τοῦτο, ὁ ἄνθρωπος. ἀλλ' ἔστιν ἡ μὲν οὐσία, τὸ γενικώτατον, καὶ ὃ μόνον ἐστὶ γένος. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ πρότερον οὐσίας. ὁ δὲ ἄνθρωπος, εἰδικώτατον, καὶ ὃ μόνον εἶδος. οὐδὲν γάρ ἐστι μετὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν τοῖς καθόλου. τὸ δὲ σῶμα, ἐστὶ καὶ γένος, καὶ εἶδος. ἀλλὰ εἶδος μέν, τῆς οὐσίας. γένος δέ, τοῦ ἐμψύχου. τὸ δὲ ἔμψυχον, εἶδος μέν ἐστι τοῦ σώματος. γένος δὲ τοῦ ζώου. ζῶον γὰρ λέγεται τὸ ἔμψυχον, καὶ τὸ αἰσθήσεως μετέχον. ἔμψυχον δέ ἐστι, τὸ τρεφόμενον καὶ αὐξανόμενον, καὶ γεννῶν ὅμοιον ἑαυτῷ. τὰ οὖν φυτὰ τούτων μετέχοντα τῶν δυνάμεων, ἔμψυχα μέν ἐστιν, οὐ μέντοι ζῶα. τὰ δὲ ὄστρεα καὶ οἱ σπόγγοι, ἔμψυχά τε ἐστί, καὶ πρὸς τούτοις μετέχει τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως. προσιόντος γὰρ αὐτοῖς τινὸς ἀντιτύπου, συστέλλονται. ἀπιόντος δέ, ἥδονται. καὶ κατά τι μὲν τοῖς φυτοῖς, ὅμοιά ἐστι τὸ ἐρριζῶσθαι. κατά τι δὲ τοῖς ζώοις, τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τρέφεσθαι. πάλιν τὸ ζῶον, εἶδος μὲν τοῦ ἐμψύχου, γένος δὲ τοῦ λογικοῦ. καὶ τὸ λογικόν, γένος μὲν τοῦ θνητοῦ, εἶδος δὲ τοῦ ζώου. καὶ τὸ θνητόν, εἶδος μὲν τοῦ λογικοῦ, γένος δὲ τοῦ ἀνθρώπου. ὁ δὲ ἄνθρωπος, εἶδος μὲν τοῦ λογικοῦ, οὐκέτι δὲ γένος σωκράτους, ἢ πλάτωνος. καὶ πᾶν τὸ πρὸ τῶν ἀτόμων προσεχῶς κατηγορούμενον, εἶδος μὲν ἂν εἴη μόνον, οὐκέτι δὲ καὶ γένος. προσεχῶς

φησιν, ἀντὶ τοῦ εὐθέως, καὶ ἀμέσως. ἔστι γὰρ πρὸ τῶν ἀτόμων καὶ τὸ ζῶον, ἀλλ' οὐκ ἀμέσως, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ ἀνθρώπου. ὁ οὖν ἄνθρωπος, προσεχῶς ἐστὶ τῶν ἀτόμων. καὶ ἔστιν εἶδος μόνον. ὥστε ταῦτα δύο ἔχει σχέσεις. ἡ δὲ οὐσία, μίαν ἔχει σχέσιν τὴν πρὸς τὰ μετ' αὐτήν. τὴν γὰρ πρὸς τὰ πρὸ αὐτῆς, οὐκ ἔτι ἔχει. οὐδὲ γὰρ ἔστι τι ἀνώτερον τῆς οὐσίας. πάλιν τὸ εἶδος μίαν ἔχει σχέσιν τὴν πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ. τὴν γὰρ πρὸς τὰ μετ' αὐτό, οὐκ ἔτι ἔχει. οὐδὲν γάρ ἐστι μετ' αὐτὸ εἶδος. τὰ δὲ μέσα, δύο ἔχει σχέσεις. τήν τε πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν καθὸ εἴδη αὐτῶν εἶναι λέγεται, καὶ τὴν πρὸς τὰ μετ' αὐτά, καθὸ γένη λέγεται. κατὰ τὴν πρώτην οὖν σχέσιν, εἴδη λέγεται. κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, γένη. τὰ δὲ ἄκρα, μίαν ἔχει σχέσιν. τό, τε γενικώτατον, καὶ τὸ εἰδικώτατον. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀτόμων εἶδος λέγεται. ἔχει γὰρ καὶ τὸ εἰδικώτατον εἶδος σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτὰ τὰ ἄτομα. ἀλλ' οὐ κατὰ ταύτην ἔχει σχέσιν καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ. ὁ γὰρ ἄνθρωπος, σωκράτους καὶ πλάτωνος οὐ λέγεται γένος, ἀλλ' εἶδος, ὡς περιέχον τὰ ἄτομα. Ἀφορίζονται τοίνυν τὸ μὲν γενικώτατον, οὕτως. Εἰρηκὼς τὸ γενικώτατον γένος, καὶ τὰ ὑπάλληλα, καὶ τὸ εἶδος τὸ εἰδικώτατον, νῦν λοιπὸν ὑπογράφει αὐτά, καὶ φησὶ τὸ μὲν εἶναι γενικώτατον γένος, ὅτι ὃ γένος ὄν, οὐκ ἔτι καὶ εἶδός ἐστι. καὶ ὑπὲρ ὃ οὐκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβηκὸς γένος. τό τε τὸ εἰδικώτατον, ὅτι ὃ εἶδος ὄν, οὐκ ἔστι γένος. καὶ ὃ οὐκ ἂν ἔτι διελοίμεθα εἰς εἴδη. τά τε τὰ ὑπάλληλα, ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ γένη καὶ εἴδη τυγχάνει. περὶ τούτων οὖν θέλει διαλεχθῆναι, καὶ σαφηνείας χάριν παραλαμβάνει παράδειγμα τὸ τῆς γενεαλογίας. φησὶ γὰρ ὅτι ὥσπερ ἐπὶ τῶν γενεαλογουμένων ὁ ζεὺς ἀρχή τίς ἐστι καὶ μόνος πατήρ, οὐκέτι δὲ εἰ τύχοι καὶ υἱός, ὁ δὲ ὀρέστης εἰ τύχοι μόνον υἱός, ὁ δὲ ἀγαμέμνων, πατὴρ μὲν τοῦ ὀρέστου, υἱὸς δὲ τοῦ ἀτρέως, ὁ δὲ ἀτρεύς, πατὴρ μὲν τοῦ ἀγαμέμνονος, υἱὸς δὲ τοῦ πέλοπος, ὁ δὲ πέλοψ, υἱὸς τοῦ ταντάλου, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τοῖς φιλοσόφοις γένεσι καὶ εἴδεσι. τὰ μὲν γάρ εἰσι μόνως γένη, ὡς ἡ οὐσία. τὰ δέ, μόνως εἴδη, ὡς ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν γενεαλογουμένων, εἰς ἕνα ἀνάγομεν φέρε εἰπεῖν τὸν δία τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

Ἀπορίαν τινὰ ἴσως ἀνεκίνησεν ἡ μὲν τὸ παράδειγμα. ἣν φθάσας ὁ πορφύριος ἐπιλύεται. ὑπέλαβε γὰρ ἄν τις μήποτε ὡς ἐπὶ τῶν γενεαλογουμένων αἱ σειραὶ σχεδὸν ἐπὶ μίαν ἀρχὴν ἀναφέρονται, φέρε εἰπεῖν τὸν δία, πάντων γὰρ τῶν ὄντων, ἡ μυθολογία πατέρα ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν καλεῖ τὸν δία, οὕτω καὶ ἐν τούτοις. πᾶσαι αἱ κατηγορίαι, ἐπὶ μίαν τινὰ ἀρχὴν ἀναφέρονται. ἤγουν, τὴν τοῦ ὄντος. καὶ γὰρ ἡ οὐσία, ὄν ἐστι. καὶ τὸ ποσόν. καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι. καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐκ ἔτι ἔσονται γένη δέκα γενικώτατα, ἀλλὰ τὸ ὂν πάντων ἐστὶ κοινὸν γένος. τοῦτο οὖν ἐπισημηνάμενος ὁ φιλόσοφος, φησὶ μὴ εἶναι τὸ ὂν γένος τῶν κατηγοριῶν. ὅτι δὲ τὸ ὂν οὐκ ἔστι γένος τῶν δέκα κατηγοριῶν, δείξομεν οὕτω.

Πάντα τὰ διαιρούμενα, ἢ ὡς γένη εἰς εἴδη διαιρεῖται, ὡς ὅταν εἴπωμεν τοῦ ζώου τὸ μέν, εἶναι ἵππον, τὸ δέ, κύνα, τὸ δέ, ἄνθρωπον, ἢ ὡς ὅλον εἰς μέρη. καὶ τοῦτο διττόν. ἢ γὰρ εἰς ὁμοιομερῆ διαιρεῖται, ἢ εἰς ἀνομοιομερῆ. καὶ εἰς ὁμοιομερῆ μὲν διαιροῦνται, οἷον αἵ τε φλέβες, καὶ ἀρτηρίαι, καὶ ὀστᾶ, καὶ σάρκες. ταῦτα γὰρ διαιρούμενα ἔχει τὰ μέρη. καὶ ἀλλήλοις ὅμοια, καὶ τῷ ὅλῳ. εἰς ἀνομοιομερῆ δέ, ὡς ὅταν εἴπωμεν, ὅτι τοῦ σώματος τὸ μέν, κεφαλή ἐστι. τὸ δέ, χείρ. τὸ δέ, πόδες. ἢ ὡς ὁμώνυμος φωνὴ εἰς διάφορα σημαινόμενα.

ὡς ὅταν εἴπωμεν, τοῦ κυνὸς ὁ μέν, ἐστὶ χερσαῖος. ὁ δέ, θαλάττιος. ὁ δέ, ἀστρῷος. ἐὰν οὖν δειχθῇ ὅτι τὸ ὄν, οὔτε ὡς γένος εἰς εἴδη, οὔτε ὡς ὅλον εἰς μέρη διαιρεῖται εἰς τὰς κατηγορίας, λείπεται ὡς ὁμώνυμον φωνὴν τέμνεσθαι εἰς διάφορα σημαινόμενα. ὅτι μὲν οὖν οὐ διαιρεῖται ὡς γένος εἰς εἴδη, ἐντεῦθεν δῆλον. τὸ γὰρ γένος διαιρούμενον εἰς εἴδη, πᾶσι τοῖς εἴδεσιν ἐξ ἴσου πάρεστι, καὶ οὐ θεωρεῖται ἐν τοῖς εἴδεσι τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον κατὰ τὴν τοῦ γένους μετοχήν. οὐ δὲ γὰρ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἵππου ζῷόν ἐστι, καὶ πρότερον. καὶ πάλιν ἀναιρεθέντος τοῦ ἑνὸς εἴδους, οὐκ ἀνάγκη τὰ λοιπὰ εἴδη ἀναιρεθῆναι. ἀναιρεθέντος γὰρ τοῦ ἀνθρώπου, οὐκ ἀναιρεῖται τὸ ζῷον, οὐδὲ τὰ λοιπὰ εἴδη. οἷον, ἵππος, καὶ φυτά, καὶ κύων, καὶ τὰ ἄλλα. εἰ οὖν τὸ ὂν διαιρεῖται εἰς τὰς δέκα κατηγορίας ὡς γένος εἰς τὰ εἴδη, οὐκ ἔδει εἶναι ἐν αὐταῖς τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον. οὐδὲ τὸ μὲν αὐτῶν, μᾶλλον τοῦ ὄντος μετέχειν. τὸ δέ, ἧττον. νῦν δέ ἐστι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. προτέραν γὰρ λέγομεν τὴν οὐσίαν, καὶ τὰ λοιπὰ καθεξῆς. εἶτα ἀναιρουμένης, συναναιρεῖται καὶ τὰ συμβεβηκότα. ὅθεν καὶ μᾶλλον αὐτὴν μετέχειν τοῦ ὄντος φαμέν, εἴπερ ἡ οὐσία τοῖς συμβεβηκόσι τὸ εἶναι δίδωσιν. ἐν αὐτῇ γὰρ ὑφεστήκασι. καὶ αὐτὴ μὲν τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ εἰς τὸ εἶναι οὐ δεῖται. τὰ δὲ συμβεβηκότα, οὐκ ἂν εἴη μὴ οὔσης αὐτῆς, ᾗ καὶ συμβέβηκε. τὸ γὰρ συμβεβηκός τινί, προσεπινοούμενον ἀλλὰ τῷ ᾧ συμβέβηκεν. οὐκ ἄρα τὸ ὂν ὡς γένος εἰς εἴδη διαιρεῖται εἰς τὰς δέκα κατηγορίας. οὐ γὰρ ἂν ἑνὸς εἴδους ἀναιρεθέντος, ἀναιρεῖται τὸ γένος ὡς εἴπωμεν. νῦν δὲ τῆς οὐσίας ἀναιρεθείσης, ἀναιροῦνται καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι. ἐν αὐτῇ γὰρ τὸ εἶναι ἔχουσιν. οὐκ ἄρα τὸ ὂν ὡς γένος διαιρεῖται. ὥστε οὐ δύναται τὸ ὂν διαιρεῖσθαι εἰς τὰς δέκα κατηγορίας, ὡς γένος εἰς εἴδη. οὔτε ὅλον εἰς μέρη. τοῦτο γὰρ ἢ ὡς ὁμοιομερές, ἢ ὡς ἀνομοιομερὲς διαιρεῖται ὡς εἴρηται. καὶ ὁμοιομερὲς μέν ἐστι, τὸ ἔχον τὰ μέρη ὅμοια τῷ ὅλῳ, ὡς τὰ μέρη ὀνομάζεσθαι τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι, καὶ οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρειν. τοῦ γὰρ ξύλου τὰ μέρη, ξύλον ἕκαστον προσαγορεύεται, καὶ οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρει. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ νεύρου τὸ μέρος, τῇ τοῦ ὅλου φωνῇ προσαγορεύεται, καὶ οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρει. καὶ ἡ σάρξ. καὶ ἡ φλέψ. ἀδύνατον οὖν τὸ ὂν ὡς ὁμοιομερὲς διαιρεῖσθαι εἰς τὰς δέκα κατηγορίας. τὰ γὰρ μέρη, ὅ ἐστιν αἱ κατηγορίαι, εἰ καὶ τῇ τοῦ ὅλου προσηγορίᾳ προσαγορεύονται καὶ ὄντα πᾶσαι καλοῦνται, ἀλλ' οὖν ἀλλήλων πάντῃ διαφέρουσιν ὀνόμασι καὶ πράγμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν ὅμοιαι ἀλλήλαις. ἄλλο γὰρ σημαίνει ἡ οὐσία, καὶ ἄλλο τὸ ποσόν. πάλιν τὸ ὡς ἀνομοιομερὲς διαιρούμενον, οὐκ ἔχει τὰ μέρη ὀνομαζόμενα τῇ τοῦ ὅλου προσηγορίᾳ. ἀλλὰ καὶ διαφέρει ἀλλήλων. οἷον, τοῦ προσώπου τὰ μέρη, ἐστὶν ἡ ῥίς, καὶ οἱ ὀφθαλμοί. ἃ οὔτε τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι προσαγορεύεται, οὔτε ἀλλήλοις ἐστὶν ὅμοια. οὐ γὰρ τὴν ῥῖνα εἴποιμ' ἂν πρόσωπον, ἢ τὸν ὀφθαλμόν. οὐκ ἄρα οὐδὲ ὡς ἀνομοιομερὲς τὸ ὂν δύναται διαιρεῖσθαι. εἰ γὰρ καὶ τὰ μέρη εἰσὶν ἀλλήλων διαφέροντα καὶ ὀνόμασι καὶ πράγμασι, καὶ κατὰ τοῦτο δόξει ἀνομοιομερὲς εἶναι τὸ ὄν. ἀλλ' οὖν τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι τὰ μέρη προσαγορεύεται. ὂν γάρ ἐστι καὶ ἡ οὐσία, καὶ τὸ ποσόν, καὶ τὸ ποιόν. τὰ δ' ἀνομοιομερῆ, τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι, οὐ προσαγορεύεται. εἰ οὖν μήτε ὡς ὁμοιομερές, μήτε ὡς ἀνομοιομερὲς δύναται τὸ ὂν εἰς τὰς δέκα κατηγορίας διαιρεῖσθαι, ἐδείχθη δὲ ὅτι οὔτε ὡς γένος εἰς εἴδη, λείπεται ἄρα ὡς φωνὴ

»ὁμώνυμος εἰς διάφορα σημαινόμενα διαιρεῖσθαι. Ἀλλὰ κείσθω ὥσπερ ἐν ταῖς κατηγο»ρίαις τὰ πρῶτα δέκα γένη. Ὑποκείσθω φησὶ νῦν ἀρχὰς εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ ὥσπερ γένη δέκα. τὸ γὰρ ἀποδεῖξαι ὅτι δέκα εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ μόνον, ἄλλης ἐστὶ πραγματείας τῆς ἑτέρας. ἐν γὰρ ταῖς κατηγορίαις τοῦτο δείκνυται, ὅτι δέκα εἰσί. νῦν δὲ ὑποκείσθω μόνον ὡς ὁμολογούμενον. κἂν δὴ πάντα τις ὄντα καλῇ, ὁμωνύμως φησὶ καλέσει, ἀλλ' οὐ συνωνύμως. Ὁμώνυμα γάρ ἐστι, τὰ ὀνόματος μὲν τοῦ αὐτοῦ κοινωνοῦντα, οὐκέτι δὲ καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος πράγματος σημαινομένου τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα. οἷον, ὁ ἀστρῷος κύων, καὶ ὁ θαλάττιος, καὶ ὁ χερσαῖος. κοινωνοῦντες γὰρ τῷ ὀνόματι, διαφέρουσι τοῖς πράγμασι τοῖς ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαινομένοις. συνώνυμα δέ ἐστιν, ὧν καὶ τὸ ὄνομα κοινόν, καὶ ὁ κατὰ τοὔνομα ὁρισμός. οἷον, ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος, ζῷα ἑκάτερα. καὶ γὰρ ὄνομα κοινὸν ἔχουσι τὸ τοῦ ζῴου, καὶ ὁρισμὸν τὸν αὐτὸν τὸν κατὰ τὸ ζῷον, ὅς ἐστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. φησὶν οὖν ὅτι εἰ καὶ πάντα ὄντα καλοῦμεν, ὁμωνύμως λέγομεν, οὐ συνωνύμως. καθὰ εἴρηται ὁμώνυμά ἐστι, τὰ μόνου ὀνόματος κοινωνοῦντα. συνώνυμα δέ, τὰ καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ὁρισμοῦ. τὸ οὖν ὄν, μόνου ὀνόματος κοινωνίαν παρέχει τοῖς ὑπ' αὐτό. λέγεται γὰρ ὄντα, αἱ δέκα κατηγορίαι. οὐκέτι δὲ καὶ κατὰ τὸν τοῦ ὀνόματος ὁρισμὸν κοινωνοῦσιν ἀλλήλοις. ἄλλη γὰρ ἄλλου κατηγορία, καθὰ τὸ εἶναι ἔχει, ὀνόματός τε, καὶ τοῦ κατὰ τοὔνομα τετύχηκεν ὁρισμοῦ. ὅθεν ὡς ὁμώνυμος φωνὴ τὸ ὄν, εἰς τὰς δέκα διαιρεῖται κατηγορίας τὰς γενικωτάτας. εἰς οὐσίαν. ποσόν. ποιόν. πρός τι. ποῦ. ποτέ. ποιεῖν. πάσχειν. κεῖσθαι. ἔχειν.

»Τὰ δὲ ἄτομα ἅπερ ἐστὶ μετὰ τὰ εἰδικώτατα, ἄπειρα. Ἄπειρα φησίν, οὐ τῷ εἶναι, ἀλλὰ τῷ πάλιν καὶ πάλιν γίνεσθαι εἰδοποιοῖς διαφοραῖς, ἀντὶ ταῖς οὐσιώδεσι διαφοραῖς. οἷον, τὸ ζῷον εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον. εἰσὶ γὰρ καὶ μὴ οὐσιώδεις διαφοραί. Τὰ δ' ἄπειρα φησὶν ἐᾶν. μὴ γὰρ ἄν ποτε φησὶ γίνεσθαι τούτων ἐπιστήμην. τοῦτο φησὶ Πλάτων ἐν τῷ σοφιστῇ. ἡ γὰρ ἐπιστήμη δύναται λαμβάνειν καὶ τὸν ὁρισμόν. τὸ οὖν ἀπερίληπτον, οὐδὲ ἐπιστητὸν δύναται εἶναι. ἀμέλει ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ τῶν καθ' ἕκαστα, οὔτε ὁρισμός ἐστιν, οὔτε ἐπιστήμη, ἀλλὰ μόνων τῶν καθόλου. κατιόντας μὲν οὖν εἰς τὰ εἰδικώτατα εἶπεν, ὅτι τὸ ὂν οὐκ ἔστι γένος τῶν γενικωτάτων, ἅτινα καὶ πεπερασμένα τῇ ἰδίᾳ φύσει, καὶ ἡμῖν γνώριμα. βούλεται οὖν ἐπισκέψασθαι καὶ περὶ τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν εἰ οὕτως ἔχει, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν γενικωτάτων γενῶν. φησὶν οὖν ὅτι τὰ μέν, γενικώτατον καὶ πεπερασμένον ἔχει τὸν ἀριθμόν, καὶ ἡμῖν γνώριμον. δέκα γάρ ἐστι τὰ γενικώτατα γένη. τὰ δὲ εἰδικώτατα εἴδη, οἷον, ἄνθρωπος, ἵππος, βοῦς, κύων, ἄμπελος, ἐλαία, μεθ' ἃ ἡ τῶν ἀτόμων εὐθύς ἐστι διαίρεσις, τῇ μὲν αὐτῶν φύσει πεπερασμένα ἐστὶ καὶ αὐτά, ἡμῖν δὲ ἄγνωστα, ἄλλων ἄλλοις τόποις γινομένων. πολλὰ γάρ ἐστι καὶ ζῴων εἴδη, καὶ φυτῶν, καὶ μετάλλων ἡμῖν ἄγνωστα. ὅτι δὲ πεπερασμένα ἐστὶν ὁσαπερ ἂν εἴη, δείξομεν λαβόντες λημμάτιόν τι ἐναργές. ὅτι τοῦ ἀπείρου, μεῖζον οὐκ ἔστι πλῆθος. τούτου τοίνυν προσληφθέντος, ὑποκείσθω τὰ εἴδη τὰ εἰδικώτατα ἄπειρα εἶναι. ἐπεὶ οὖν καθ' ἕκαστον εἶδος πολλά ἐστιν ἄτομα, ἓν γὰρ ὂν τὸ ἀνθρώπειον εἶδος, εἰς μυρία ἴσως διαιρεῖται ἄτομα τοὺς κατὰ μέρος ἀνθρώπους, ὁμοίως καὶ τὸ ἵππειον εἶδος ἓν ὄν, πλεῖστα ἔχει τὰ ὑφ' αὑτὸ ἄτομα, καὶ ἐπὶ τῶν

λοιπῶν ἑκάστου ὡσαύτως, παντὶ δῆλόν ἐστιν, ὡς τοῦ παντὸς τῶν εἰδῶν ἀθροίσματος πολλαπλάσιόν ἐστι καθ' ὑπερβολὴν τὸ τῶν ἀτόμων ἄθροισμα. εἰ δὲ πολλαπλάσια ἐστὶ τῶν εἰδῶν τὰ ὑπὸ τὰ εἴδη ἄτομα, ἄπειρος δέ ἐστιν ὁ τῶν εἰδικωτάτων εἰδῶν ἀριθμός, ὁ ἄρα τῶν ἀτόμων ἀριθμός, μείζων ἔσται τοῦ ἀπείρου τῶν εἰδῶν ἀριθμοῦ, καὶ πολλαπλάσιος. εἰ οὖν ἀδύνατον τοῦ ἀπείρου πολλαπλάσιον εἶναι, ἢ ὅλως μείζονα, ἀδύνατον ἄρα τὸν τῶν εἰδῶν ἀριθμὸν ἄπειρον εἶναι. αὐτὸ γὰρ τὸ λέγειν μείζονα εἶναι ἀριθμὸν ἀριθμοῦ, ὁρίζομεν καὶ περατοῦμεν τὸν ἐλάττονα. ὁ γὰρ μείζων τινός, ὑπεροχῇ τινι μείζων ἐστίν. ἀφαιρουμένης οὖν τῆς ὑπεροχῆς, ὥρισται τὸ λοιπὸν καὶ πεπέρασται. οὕτω μὲν οὖν ἐδείχθη, ὅτι τὰ εἰδικώτατα εἴδη οὐκ ἔστιν ἄπειρα. ὁμοίως δὲ δείξομεν, ὅτι οὐδὲ τὰ ἄτομα τὰ ὑπὸ τὰ εἰδικώτατά ἐστιν ἄπειρα, καίτοι πολλαπλάσιονα τῶν εἰδῶν ὄντα. εἰ γάρ τις λέγει τὰ ἄτομα ἄπειρα εἶναι, ἤτοι τὰ ὑφ' ἕκαστον εἶδος ἄτομα, ἄπειρα λέξει. ὑπόθου φέρε τὰ τοῦ ἀνθρωπείου εἴδους αὐτὰ καθ' αὑτὰ ἄπειρα. ὁμοίως καὶ τὰ τοῦ ἱππείου εἴδους ἄτομα. καὶ ταῦτα ἄπειρα, καὶ τὰ ὑφ' ἕκαστον τῶν λοιπῶν εἰδῶν ὁμοίως. ἢ τὰ μὲν ὑφ' ἕκαστον εἶδος ἄτομα, πεπερασμένα φύσει εἶναι. τὸ δὲ ἐκ πάντων ὁμοῦ τῶν ὑπὸ πάντα τὰ εἴδη ἀτόμων ἄθροισμα, ἄπειρον εἶναι. εἰ μὲν οὖν τὰ ὑφ' ἕκαστον εἶδος ἄτομα ἄπειρα εἶναι λέγει, συμβήσεται πάλιν τοῦ ἀπείρου μεῖζον εἶναί τι καὶ πολλαπλάσιον. οἱ γὰρ κατὰ μέρος ἄνθρωποι, ἄπειροι. καὶ οἱ κατὰ μέρος ἵπποι, ἄπειροι. τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἄρα διπλάσιον ἔσται τοῦ ἀπείρου. καὶ τὸ ἐκ πάντων πολλαπλάσιον. ὅπερ ἄτοπον. ἀδύνατον ἄρα τὰ ὑφ' ἕκαστον εἶδος ἄτομα, ἄπειρα εἶναι. εἰ οὖν τὰ ὑφ' ἕκαστον εἶδος ἄτομα πεπερασμένα ἐστίν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὰ τὰ εἰδικώτατα εἴδη πεπερασμένα ἐστί, καὶ τὸ ἐκ πάντων ἄρα συγκείμενον πλῆθος, πεπερασμένον ἐστί. τὸ γὰρ ἐκ πεπερασμένων συγκείμενον, πεπερασμένον ἐστίν. ὥστε πεπερασμένος ἐστὶν ὁ τῶν ἀτόμων ἀριθμός. τὸ δὲ ἀεὶ γίνεσθαι, εἰ τὸ πᾶν ἀΐδιον ὄν, τὴν ἀπειρίαν ἔχει. ὥσπερ καὶ ὁ ἀριθμὸς λέγεται ἄπειρος, τῷ ἀεὶ δύνασθαι αὔξεσθαι καὶ μὴ ἐλλείπειν. ὁ μέντοι ἐνεργείᾳ λαμβανόμενος, ἀεὶ πεπέρασται. ὁμοίως δὲ δείκνυται καὶ ἡ ψάμμος πεπερασμένη. ὅθεν καὶ ὁ χρησμός. Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμόν, καὶ μέτρα θαλάσσης. εἰ γὰρ ἄπειρος ἦν, ἐπειδὴ προστιθέμενος αὐτῇ ὁ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμός, τὸ ἐξ ἀμφοῖν μεῖζον θατέρου ποιεῖ. ἔσται ἄρα τοῦ ἀπείρου τι μεῖζον. ὅπερ ἀδύνατον. οὐκοῦν τὰ μὲν εἰδικώτατα, τῇ μὲν φύσει ὥρισται. ἡμῖν δέ ἐστιν ἄγνωστα. τὰ δὲ ἄτομα, τῇ μὲν φύσει οὐχ ὥρισται, τῷ πάλιν καὶ πάλιν γίνεσθαι. ἡμῖν δὲ τὰ γινόμενα καὶ ἐνεργείᾳ ὄντα, καὶ τὰ ἤδη γεγενημένα, εἰ ἀρχὴν ἔσχεν ἡ γένεσις, εἰ καὶ μὴ ἔγνωσται πόσα ἐστίν, ἀλλ' οὖν γνωσθῆναι ὅσον ἐπὶ τῇ φύσει τῇ ἑαυτῶν ἠδύνατο, ὥσπερ τὰ εἰδικώτατα εἴδη,
» ἐπειδήπερ καὶ δέδεικται ὡς ὡρισμένος ἐστὶν ὁ τούτων ἀριθμός. Ἀνιόντας δὲ εἰς τὰ γενικώ-
» τατα, ἀνάγκη συναιρεῖν τὸ πλῆθος εἰς ἕν. Ἐνταῦθα βούλεται ὁ Πορφύριος εἰπεῖν, τί μὲν συμβαίνει ἀνιοῦσιν ἀπὸ τῶν εἰδικωτάτων ἐπὶ τὰ γενικώτατα, τί δὲ κατιοῦσιν ἀπὸ τῶν γενικωτάτων ἐπὶ τὰ εἰδικώτατα. καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ γένος. τὸ γὰρ εἶδος, περιεκτικόν ἐστι τῶν κατὰ μέρος ἀτόμων. τὸ δὲ γένος, καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν ἀτόμων. κάτωθεν μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀτόμων ἀνιοῦσιν ἐπὶ τὰ γενικώτατα, πλήθει μὲν τὰ πράγματα στενοῦται. δυνάμει δὲ

αὔξεται. τὰ γὰρ εἴδη τῶν ἀτόμων, πλήθει ἐστὶν ἐλάττονα. δυνάμει δὲ, ὑπέρκειται καὶ αὔξει. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν εἰδῶν τὰ γένη, μέχρις ἂν εἰς ἓν τὸ γενικώτατον φθάσωμεν. καὶ τοῦτο εἰκότως. ἐπειδὴ γὰρ μία ἐστὶν ἡ πάντων αἰτία καὶ ἀρχὴ, διὰ τοῦτο τὰ μὲν ταύτῃ πλησιάζοντα, στενοῦται πλήθει. αὔξεται δὲ δυνάμει. τὰ δὲ πορρώτερον αὐτῆς ὄντα, τοὔμπαλιν. πληθύνεται μὲν πάλιν ἀριθμῷ, μειοῦται δὲ δυνάμει. ἀποδεδομένου δὲ τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους τί ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν, ὑπέσχετο ὁ πορφύριος διδάξαι περὶ τῶν προκειμένων φωνῶν λογικώτερον, τουτέστι, πρεπόντως τῇ λογικῇ πραγματείᾳ. μετὰ τὸ διδάξαι τοίνυν περὶ γένους καὶ εἴδους τί ἐστιν ἑκάτερον, βούλεται προσθεῖναι καὶ πῶς χρήσιμός ἐστιν ἡ περὶ αὐτῶν θεωρία ἐν τῇ λογικῇ πραγματείᾳ. ἐπειδὴ γὰρ ἡ λογικὴ πραγματεία καταγίνεται περὶ τὴν ἀπόδειξιν. ἡ δὲ ἀπόδειξις, συλλογισμός τις ἐστιν. ἐν δὲ τῷ συλλογισμῷ, δεόμεθα προτάσεων. ἡ δὲ πρότασις, ἐκ δύο ὅρων σύγκειται. ὧν ὁ μέν ἐστιν ὑποκείμενος. ὁ δὲ, κατηγορούμενος. καὶ ὑποκείμενος μέν ἐστι, περὶ οὗ ὁ λόγος. κατηγορούμενος δὲ, ὁ περὶ ἐκείνου λεγόμενος. οἷον, σωκράτης περιπατεῖ. ὑπόκειται μὲν γὰρ ὁ σωκράτης περὶ οὗ ὁ λόγος. κατηγορεῖται δὲ τὸ περιπατεῖ, ὅπερ κατ᾽ ἐκείνου λέγεται. πάλιν ἐὰν εἴπω ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, ὑπόκειται μὲν ἡ ψυχὴ, κατηγορεῖται δὲ τὸ αὐτοκίνητον. πάλιν ἐὰν εἴπω ὁ ἄνθρωπος ζῶόν ἐστιν, ὁ μὲν ἄνθρωπος, ἐστὶν ὑποκείμενον. τὸ δὲ ζῶον, κατηγορούμενον. καὶ ἐπὶ πάσης προτάσεως. ὡσαύτως βούλεται περὶ τῶν γενῶν καὶ εἰδῶν διδάξαι, τίνα τίνων κατηγορεῖται, καὶ τίνα τίσιν ὑπόκειται. καὶ ἵνα γνῶμεν πῶς συμπλεκόμενα προτάσεις ποιοῦσιν, ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνεται, περὶ ὃν ἡ λογικὴ καταγίνεται πραγματεία, φησὶν ὅτι τὸ μὲν γένος, ἀεὶ τοῦ εἴδους κατηγορεῖται. οἷον, τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῶον, καὶ τούτου ἡ οὐσία. τὸ δὲ εἶδος, οὐδέποτε τοῦ γένους κατηγορεῖται. οὐ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ἡ οὐσία ζῶόν ἐστιν, ἢ ὅτι τὸ ζῶον ἄνθρωπος. δηλονοῦν ὅτι ἀεὶ τὰ μὲν γένη, τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. τὰ δὲ εἴδη, τῶν γενῶν οὐδέποτε. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, δεῖ τὰ κατηγορούμενα ἢ ἐπὶ πλέον εἶναι τῶν ὑποκειμένων, ὡς τὸ ζῶον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἐξισάζειν, ὡς τὸ γελαστικὸν τοῦ ἀνθρώπου. τὰ δὲ ἐξισάζοντα, καὶ ἀντικατηγορεῖται. ὡς γὰρ λέγομεν πᾶς ἄνθρωπος γελαστικόν, οὕτω καὶ πᾶν γελαστικὸν ἄνθρωπος. καὶ πάντα τὰ ἐπάνω, τῶν ὑποκάτω. οἷον, ἡ οὐσία, τοῦ σώματος. καὶ τὸ σῶμα, τοῦ ἐμψύχου. καὶ τὸ ἔμψυχον, τοῦ ζώου. καὶ τὸ ζῶον, τοῦ ἀνθρώπου. Καθ᾽ ὧν δ᾽ ἂν τὸ εἶδος κατηγορῆται, κατ᾽ ἐκείνων ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ τοῦ εἴδους γένος κατηγορηθήσεται. Ἕτερον θεώρημα παραδίδωσι χρήσιμον, καὶ αὐτὸ εἰς τὴν λογικὴν πραγματείαν. ἔστι δὲ τοιοῦτον. ἐὰν τὸ εἶδος κατηγορῆται τινός, κατὰ τοῦ αὐτοῦ κατηγορηθήσεται καὶ τὸ τοῦ εἴδους αὐτοῦ γένος. καὶ τοῦτο ἕως μέχρι τοῦ γενικωτάτου. οἷον τοῦ σωκράτους, κατηγορεῖται ὁ ἄνθρωπος. τούτου δὲ, τὸ ζῶον. καὶ τὸ ζῶον ἄρα κατὰ τοῦ σωκράτους κατηγορηθήσεται. ὡσαύτως καὶ τὸ ἔμψυχον κατὰ τοῦ ζώου. οὐκοῦν καὶ κατὰ ἀνθρώπου, καὶ κατὰ σωκράτους. πάλιν τὸ σῶμα κατὰ τοῦ ἐμψύχου. οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κατὰ τοῦ ζώου, καὶ κατὰ τοῦ σωκράτους. πάλιν ἡ οὐσία κατὰ τοῦ σώματος. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ οὐσία καὶ τὸ σῶμα, καὶ κατὰ τοῦ ἐμψύχου, καὶ κατὰ τοῦ ζώου, καὶ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κατὰ τοῦ σωκράτους κατηγορηθήσεται. λέγεται γὰρ τὸ μὲν γενικώτατον, κατὰ πάντων τῶν ὑπ᾽ αὐτὸ γενῶν τε καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων. Εἰ γὰρ ἀεὶ τὰ ἐπάνω

τῶν ὑποκάτω κατηγορεῖται, δῆλον ὅτι τὸ μὲν γενικώτατον, περὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ γενῶν τε καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων κατηγορηθήσεται. τὸ δ' εἶδος, τῶν ἀτόμων μόνων. Ἄτομον δὲ λέγεται ὁ Σωκράτης, καὶ τουτὶ τὸ λευκόν. Τουτὶ προσθείς, ἐποίησε μερικὸν τὸ δεικνύμενον. τὸ γὰρ λευκόν, καθόλου ἐστίν. ὧν τὸ ἄθροισμα οὐκ ἂν ἐπ' ἄλλου τινὸς ποτὲ τὸ αὐτὸ γένοιτο.

Οὐκ εἶπεν ὧν ἕκαστον, ἀλλ' ὧν τὸ ἄθροισμα. ἕκαστον μὲν γάρ, καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν δύναται. τὰ δὲ πάντα, οὐδενί. Αἱ μὲν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου, λέγω δὴ τοῦ κοινοῦ ἰδιότητες, γένοιντο ἂν αἱ αὐταὶ ἐπὶ πλειόνων. αἱ δὲ τοῦ Σωκράτους ἰδιότητες, οὐκ ἂν ἐπ' ἄλλου τινὸς γένοιντο ἂν αἱ αὐταί. Αἱ μὲν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου, ὑπάρχουσι καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἀνθρώποις. οἷον, τὸ ζῷον. τὸ λογικόν. τὸ θνητόν. καὶ ἁπλῶς ὅσα περὶ τοῦ ἐθέλεις εἰπεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γένος ἔχει τινὰς ἰδιότητας, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἄτομον. ἀλλ' αἱ μὲν τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους, πλείοσιν ὑπάρχειν δύνανται. αἱ δὲ τοῦ ἀτόμου ἀθροιζόμεναι, ἐκείνῳ μόνῳ τῷ ἀτόμῳ καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ. οἷον, ὃ λέγω. ἰδιότητές εἰσι τοῦ γένους, οἷον, τοῦ ζῴου, ἡ οὐσία. τὸ ἔμψυχον. τὸ αἰσθητικόν. αὗται δὲ πλείοσιν ὑπάρχουσι. καὶ γὰρ ἀνθρώπῳ, καὶ ἵππῳ, καὶ κυνί, καὶ τοῖς κατὰ μέρος ζῴοις. ἔχομεν ἐπὶ τοῦ εἴδους. οἷον, τοῦ ἀνθρώπου. ἰδιότητες αὐτοῦ, τὸ ζῷον. τὸ λογικόν. τὸ θνητόν. τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ταῦτα ὑπάρχει. ἔχομεν ἐπὶ τοῦ ἀτόμου. οἷον, τοῦ Σωκράτους. ἰδιότητες αὐτοῦ, τὸ φιλόσοφον. τὸ φαλακρόν. τὸ προγάστορα. τὸ Σωφρονίσκου υἱόν. τὸ Ἀθηναῖον. καὶ εἴ τι τοιοῦτον. ἕκαστον οὖν τούτων, καθ' αὑτὸ μὲν δύναται καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλοι φαλακροί. καὶ σιμοί. καὶ φιλόσοφοι. καὶ Ἀθηναῖοι. εἰ τύχοι δέ, καὶ Σωφρονίσκου υἱοί. τὸ δὲ ἐκ πάντων ἄθροισμα, τὸ φιλόσοφον. τὸ φαλακρόν. τὸ σιμόν. τὸ προγάστορα. καὶ ἐν τῷδε γενέσθαι τῷ χρόνῳ, μόνῳ Σωκράτει ὑπάρχει, καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ. Τὸ δὲ εἶδος, ὑπὸ τὸ γένος. ὅλον γάρ τι τὸ γένος. τὸ μὲν γὰρ γένος, μόνως ὅλον. τὸ δὲ ἄτομον, μόνως μέρος. τὸ δὲ εἶδος, καὶ ὅλον, καὶ μέρος. καὶ ὅλον μέν, ὡς πρὸς τὸ ἄτομον. μέρος δέ, ὡς πρὸς τὸ γένος. ἀλλὰ μέρος μέν, ἄλλου. ὅλον δέ, οὐκ ἄλλου, ἀλλ' ἐν ἄλλοις. Ἐπειδὴ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος τῶν πρός τί ἐστι. Τοῦ δὲ πρός τι τὸ μέν, κατ' ὀρθὴν πτῶσιν λέγεται. τὸ δέ, κατά τινα πλαγίαν. οἷον, ὁ πατήρ, υἱοῦ πατήρ. ἐνταῦθα πρὸς γενικὴν ἡ ἀπόδοσις. κατὰ δὲ δοτικὴν ἡ ἀπόδοσις, ἐὰν εἴπω, ὁ φίλος, φίλῳ φίλος. εἰ δὲ λέξω ὁ τύπτων τυπτόμενον τύπτει, πρὸς αἰτιατικήν. ἐπεὶ οὖν τοῦθ' οὕτως ἔχει, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ μέρος ἄλλου. τὸ δὲ ὅλον, ἐν ἄλλοις. λέγομεν γὰρ τὸ μὲν μέρος, τοῦ ὅλου μέρος. καὶ ποιοῦμεν τὴν ἀπόδοσιν πρὸς γενικήν δηλονότι. τὸ δὲ ὅλον, οὐκέτι λέγομεν μέρους ὅλον. οὐ γὰρ σύγκειται τὸ ὅλον ἐξ ἑνὸς μέρους, ἀλλ' ἐκ πολλῶν. ἀλλὰ λέγομεν τὸ ὅλον, τοῖς μέρεσιν ὅλον. καὶ γίνεται ἡ ἀπόδοσις πρὸς δοτικήν. τοῖς γὰρ μέρεσιν ἐστὶν ὅλον. καλῶς οὖν εἶπε, τὸ δὲ ὅλον οὐκ ἄλλου, ἀλλ' ἐν ἄλλοις. Ἰστέον δὲ ὅτι δύναται καὶ πρὸς γενικὴν οὐχ ἑνικήν, ἀλλὰ πληθυντικὴν ἀποδοῦναι, καὶ εἰπεῖν. τὸ ὅλον, μερῶν ἐστὶν ὅλον. ἀλλ' ὁ Πορφύριος τῇ πολλῇ χρήσει ἀκολουθεῖ, πρὸς δοτικὴν ποιούμενος τὴν ἀπόδοσιν. καὶ τίνα καὶ γένη καὶ εἴδη ἐστίν, ὅτι ὑπάλληλα. ταῦτα γὰρ καὶ γένη καὶ εἴδη. καὶ ποσαχῶς τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. ὅτι τὸ μὲν γένος, τριχῶς λέγεται. τὸ δὲ εἶδος, διχῶς